

Kako je sve počelo?

Gradska slika zdravlja i Gradski plan za zdravlje Split je dobio 2002. godine u okviru zajedničkih nastojanja Grada Splita, Hrvatske mreže zdravih gradova i Udruge Split – zdravi grad. Pet definiranih prioriteta obuhvaćali su nezaposlenost, zdravu obitelj, urbanizam i stanovanje, aktivnije uključivanje građana te djecu i mlade. Kao tim čiji članovi već više godina na različitim područjima nastoje razvijati inovativna i održiva rješenja za različite segmente društvenih pitanja i izazova, odlučili smo se upustiti u novi izazov: razvoj projekta koji bi na određeni način poticao dugoročne doprinose u rješavanju svih pet prioritarnih područja.

Još je jedna dimenzija navedenih pitanja izbila u prvi plan tijekom splitske konsenzus konferencije, kao završne faze izrade Gradske slike zdravlja i Gradskog plana za zdravlje. Tom prigodom, u korijenu svih problema iskazao se problem narušenog sustava temeljnih ljudskih vrijednosti, kao glavna prepreka rješavanju ovih pitanja. Prevladavajući vrijednosni modeli i mentalni sklopovi u zajednici doživljeni su kao glavna opstrukcija u stvaranju zdravije zajednice.

I tako su gradom zaplovili – PETRINI projektoplovci! Pokrenut je projekt poduzetnog naziva, Projektna Edukacija i Tehnologije za

cjeloviti Razvoj i kreativnu društvenu Akciju, skraćeno PETRA!

Ideja projekta PETRA je bila mobilizirati prije svega djecu i mlade, te ih potaknuti na prihvaćanje aktivne uloge u stvaranju zdravije i prosperitetnije zajednice. Koristeći iskustva nekih razvijenih zemalja, ali i modele dobre prakse nekih zemalja u razvoju, osmišljen je projekt koji na kreativan način kombinira postojeće modele projektno utemeljenog

obrazovanja, učenja kroz služenje u zajednici, odgoja u duhu ljudskih vrijednosti, kvalitetne škole, procesne psihologije, neurolingvističkog programiranja, učenja temeljenog na multimedijalnim tehnologijama i drugih naprednih modela i metodologija. Zahvaljujući delegaciji Europske komisije, projekt je dobio i odgovarajuću inicijalnu potporu iz sredstava Europske unije, a zatim i od Ministarstva obitelji, branitelja i među-

Veliko priznanje hrvatsko-američkom partnerstvu za zdravlje mladih

Dobra vijest s one strane Atlantika

Već se četiri godine u Splitu provodi eksperimentalni projekt prevencije alkoholizma među mladima, pod nazivom projekt Northland. Nastao je kao dio partnerstva zdravih zajednica, pokrenut nakon motovunskog susreta zdravih gradova 2001. godine, a ovih je dana dobio veliko priznanje. Partnerstvo za zdravlje mladih, između zdravih zajednica Splita i New Jerseyja, nominirano je za prestižnu američku nacionalnu nagradu za najbolju suradnju između sveučilišnog kampusa i lokalne zajednice. U projektu, koji je započeo na inicijativu Američke međunarodne alijanse za zdravlje (AIHA), uz potporu USAID-a, sudjelovali su Grad Split te Sveučilište medicine i stomatologije Škole javnog zdravlja u New Jerseyju.

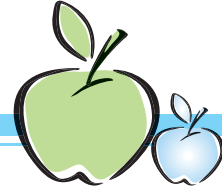
Tijekom projekta koji je, nakon utvrđivanja prioriteta, stigao do definiranja intervencije koristeći ponajbolja američka rješenja i modele dobre prakse te pokretanja projekta koji je izazvao veliku pažnju stručne javnosti u Splitu i Hrvatskoj, u pilot-projektu su sudjelovale sve splitske osnovne škole i to polovica u kontrolnoj, a polovica u eksperimentalnoj skupini, obuhvativši cijelu generaciju djece od 6. do 8. razreda.

Osnovna ideja projekta jest uključivanje djece, roditelja i nastavnika u aktivno i kritičko promišljanje ključnih pitanja koja se tiču konzumiranja alkohola, ali i drugih relevantnih pitanja i riskantnih ponašanja, na kreativan i intrigantan način.

Djeca kroz zabavne i provokativne stripove, izložbe i akcije u zajednici pokreću razgovore koji razotkrivaju stereotipe, predrasude, ali i "lukave" konzumerističke kampanje te pozivaju na samosvjesno i odgovorno donošenje odluka o slobodnom vremenu, zabavi te posebice konzumiranju svih vrsta opijata.

Projekt je uključio i znanstveno praćenje te je nakon trogodišnje eksperimentalne primjene pokazao statistički značajne rezultate. Ipak, još i više od same statistike obradovao je podatak da su nastavnici prvi put nakon mnogo godina imali generaciju djece koja nije imala niti jedan eksces na ekskurziji, vezan uz alkohol ili druge narkotike!

A šećer je došao na kraju. Projekt je više puta predstavljen na javnozdravstvenim i drugim skupovima u Europi i SAD, kao uspješan primjer prekomorske suradnje na unapređenju zdravlja u lokalnim zajednicama, a nedavno je stigla i vijest o navedenoj nominaciji. Iako je konkurencija velika, već i ova nominacija veliko je priznanje za četverogodišnje zajedničko nastojanje stručnjaka iz SAD i Hrvatske na unapređenju kvalitete zdravlja djece i mladih, s nadom da će ova inicijativa pomoći i drugim zajednicama u Hrvatskoj. U tom smislu, već je započela nova faza realizacije projekta u novom brandingu. Tako je projekt preimenovan u Projekt BUBA – Bistar Um Bez Alkohola, i pristupilo se daljnjoj prilagodbi i razvoju kurikuluma i pratećih materijala.

generacijske solidarnosti i Grada Splita te nekolicine manjih sponzora i podupiratelja. U pilot-fazi projekt se primjenjivao u dvije osnovne škole u Splitu, uključujući pored 350 učenika i tridesetak učenika srednjih škola i studenata splitskog Sveučilišta, u svojstvu voditelja, trenera i mentora dječjih timova te dvadesetak stručnjaka iz područja psihologije, pedagogije, ekonomije, socijalnog poduzetništva, javnog zdravstva, informacijskih tehnologija, ali i kreativnih područja djelovanja, kao što su glazba, ples, itd. U projekt se uključuje veći broj splitskih udruga (Mi, Skautski klub Marijan, udruga Ritam srca, udruga Novi život, itd.), ali i predstavnici javnih ustanova, lokalne uprave, Sveučilišta u Splitu te privatnog sektora. Osnovna ideja projekta jest osnaživanje i poticanje djece na samoorganiziranje i pokretanje vlastitih mikro-projekata i akcija u zajednici, usmjerenih unapređenju kvalitete življenja i zdravlja, odnosno rješavanju aktualnih pitanja od značenja za njih, njihovu školu i obitelji, najbliže životno okruženje (npr. ulica ili kotar) te grad u cjelini. Djeca, u malim timovima od pet do petnaest članova, uz pomoć mladih trenera i stručnih suradnika, promatraju na konstruktivan način svijet oko sebe i nastoje osmisliti svoj projekt ili akciju koja će donijeti dobro njima i njihovoj zajednici, stječući pritom vrijedna znanja i iskustva, razvijajući osobne talente i vještine (npr. komunikacijske vještine, vještine vodstva i samovodstva, timskog rada...), ali prije svega njegujući i promičući temeljne ljudske vrijednosti kao što su suosjećanje, pomaganje, prijateljstvo, poštenje, suradnja. Ovako osmišljen program privukao je pažnju ne samo djece, roditelja, nastavnika i šire javnosti, već i stručnih krugova u Hrvatskoj, ali i izvan nje.

Prvi rezultati, unatoč porođajnim mukama, bili su više nego ohrabrujući, a interes djece, mladih i roditelja te stručnjaka iz zemlje i svijeta, dao nam je dovoljno razloga za ustrajnost. Projekt je sad u drugoj fazi realizacije koja uključuje obrazovanje nove generacije trenera dječjih timova te njegovo širenje u nove škole u Splitu i široj regiji, odnosno suradnju s nekim sličnim i komplementarnim inicijativama.

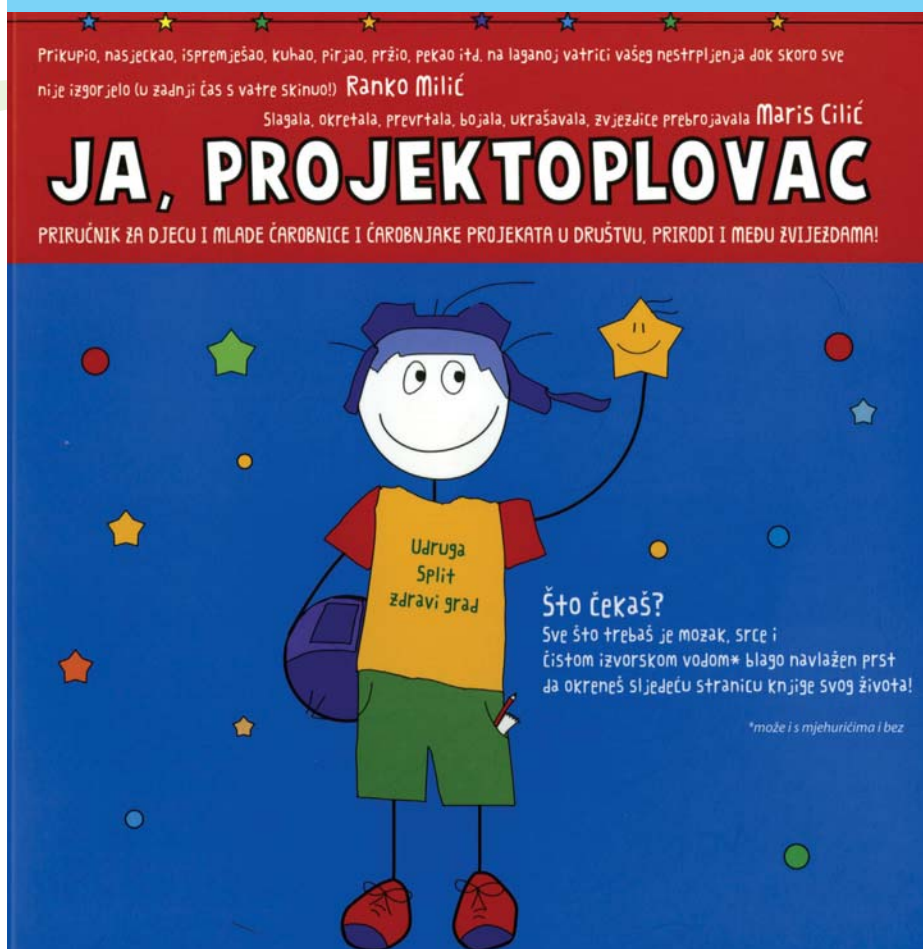
U drugoj godini trajanja projekta potporu je osiguralo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a radi se i na ideji da se ovaj projekt ponudi kao svojevrsni nacionalni kurikulum projektnog odgoja i obrazovanja te povezivanja obrazovanja i zajednice u skladu s najnovijim nastojanjima reforme obrazovanja, ali i cjelovitih mjera primarne prevencije psihosocijalnih poremećaja i rizičnih ponašanja djece i mladih.

Zanimljivo je da se za projekt zainteresiralo i više stručnjaka iz SAD, Velike Britanije i Švicarske, a postoji mogućnost da se u eksperimentalnu primjenu uključi i grad Pittsburgh, SAD, uz potporu Sveučilišta i Škole javnog zdravlja u Pittsburghu.

Nova knjiga za velike i male projektoplovce!

"Ja, projektoplovac..."

U okviru projekta PETRA objavljena je neobična knjiga-priručnik-slikovnica naslovljena "Ja, projektoplovac – priručnik za djecu i mlade čarobnice i čarobnjake projekata u društvu, prirodi i među zvijezdama". Knjiga je tiskana uz potporu Europske unije, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Grada Splita. U recenziji Tanja Radočaj, voditeljica ureda UNICEF-a za Hrvatsku, piše: "Veoma me razveselila ova knjižica koja vodi djecu, mlade, ali i odrasle u svijet projektnog razmišljanja. Projektno razmišljanje je konstruktivno stanje duha utemeljeno na vjeri da možemo mijenjati svijet oko sebe, ali i sebe, ako razumijemo uzroke, poznamo načine, planiramo i DJELUJEMO. Većina nas, današnjih odraslih, odgajana je u drugačijem duhu, gdje baš nije uputno misliti svojom glavom. Uči, slušaj, šuti, ne ističi se, "ne pravi se važan" – tako su nam govorili. Zato danas živimo u društvu u kojem se "ništa ne može" – osim kukati i optuživati druge. Nasuprot tome, svijet mogu mijenjati samo oni koji vjeruju da su doista važni, i da mogu sami učiniti nešto." Ovo je mala knjiga o velikim stvarima. O životnom projektoplovstvu! O neobičnim znanjima i vještinama plovidbe izazovnim prostranstvima projekata i pothvata u zajednici u kojoj živimo, školujemo se, radimo, družimo i opuštamo, i u kojima čeznemo ostvarivati svoje najdragocjenije snove.

Želite li se upustiti u (n)ovu pustolovinu, koja će donijeti sićušan, ali moćan osmijeh na rubovima Vaših obraza, pozivamo Vas da testirate svoju projektoplovnu urođenost i postanete projektoplovni vuk/vučica! Knjigu možete naručiti u Udruzi Split – zdravi grad po cijeni od 90,00 kn (za veće narudžbe su mogući popusti), a sva dobit od prodaje koristi se za daljnje financiranje projekta PETRA u školama u Hrvatskoj. Hvala!

Naš cilj je nastaviti razvoj projekta kroz uključivanje stručnjaka i posebice djece i mladih iz cijele Hrvatske. Pozivamo sve zainteresirane da nam se jave i priključe u ideji širenja dobra i zdravlja u sebi i drugima, kroz umrežavanje projekata i osnivanje projektnih raz-

vojnih i potpornih centara u školama i na sveučilištima diljem Hrvatske! Očekujemo Vas s radošću!

Ranko Milić,
voditelj projekta
rmilic@st.htnet.hr